

II

(Съобщения)

СЪОБЩЕНИЯ НА ИНСТИТУЦИИТЕ, ОРГАНИТЕ, СЛУЖБИТЕ И АГЕНЦИИТЕ НА
ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ

ЕВРОПЕЙСКА КОМИСИЯ

СЪОБЩЕНИЕ НА КОМИСИЯТА

Известие относно споразумения с незначителен ефект, които не ограничават съществено конкуренцията по смисъла на член 101, параграф 1 от Договора за функционирането на Европейския съюз (Известие „de minimis“)

(2014/C 291/01)

I.

1. Член 101, параграф 1 от Договора за функционирането на Европейския съюз забранява споразуменията между предприятия, които биха могли да засегнат търговията между държавите членки и които имат за цел или за резултат предотвратяване, ограничаване или нарушаване на конкуренцията в рамките на вътрешния пазар. Съдът на Европейския съюз е постановил, че посочената разпоредба не е приложима, когато ефектът на споразумението върху търговията между държавите членки или върху конкуренцията не е значителен ⁽¹⁾.
2. Съдът е пояснил също, че споразумение, което би могло да засегне търговията между държавите членки и което има за цел предотвратяването, ограничаването или нарушаването на конкуренцията в рамките на вътрешния пазар, съставлява по своето естество и независимо от конкретните резултати от него съществено ограничаване на конкуренцията ⁽²⁾. Поради това настоящото известие не обхваща споразуменията, които имат за цел предотвратяването, ограничаването или нарушаването на конкуренцията в рамките на вътрешния пазар.
3. В настоящото известие Комисията посочва чрез прагове на пазарните дялове обстоятелствата, при които смята, че споразуменията, които могат да имат за резултат предотвратяването, ограничаването или нарушаването на конкуренцията в рамките на вътрешния пазар, не представляват съществено ограничаване на конкуренцията по смисъла на член 101 от Договора. Така дефинираното чрез отрицание понятие за значимост не означава, че споразуменията между предприятия, надвишаващи посочените в настоящото известие прагове, водят до съществено ограничаване на конкуренцията. Напълно възможно е такива споразумения да имат само пренебрежимо малко въздействие върху конкуренцията и следователно могат да не са забранени съгласно член 101, параграф 1 от Договора ⁽³⁾.
4. Споразуменията могат освен това да не попадат в приложното поле на член 101, параграф 1 от Договора поради факта, че не могат да засегнат съществено търговията между държавите членки. В настоящото известие не се посочва кое представлява съществено въздействие върху търговията между държавите членки. Насоки за тази цел се съдържат в Известието на Комисията относно понятието за засягане на търговията ⁽⁴⁾, в което Комисията определя чрез количествени критерии – с помощта на съчетание от 5 %-ен праг на пазарните дялове и праг на оборота от 40 милиона евро — споразуменията, които по принцип не могат да засегнат съществено търговията между държавите членки ⁽⁵⁾. Такива споразумения обикновено попадат извън приложното поле на член 101, параграф 1 от Договора, дори да имат за цел да предотвратят, да ограничат или да нарушат конкуренцията.

⁽¹⁾ Вж. Решение на Съда по дело Expedia, C-226/11, все още непубликувано в Сборника, точки 16 и 17.

⁽²⁾ Вж. Решение на Съда по дело Expedia, C-226/11, и по-специално точки 35, 36 и 37.

⁽³⁾ Вж. например Решение на Съда от 1999 г. по съединени дела Vagnasco и др., C-215/96 и C-216/96, Recueil, стр. I-135, точки 34 и 35.

⁽⁴⁾ Известие на Комисията – Насоки относно понятието за засягане на търговията, което се съдържа в членове 81 и 82 от Договора (ОВ С 101, 27.4.2004 г., стр. 81), и по-специално точки 44–57.

⁽⁵⁾ По-специално точки 44–57. Следва да се отбележи, че споразуменията между малки и средни предприятия (МСП), както са определени в Препоръката на Комисията от 6 май 2003 г. относно определението за микро-, малки и средни предприятия, или в която и да било бъдеща препоръка, с която тя бъде заменена (ОВ L 124, 20.5.2003 г., стр. 36), обикновено също не са в състояние да засегнат търговията между държавите членки. Вж. по-специално точка 50 от Известието относно понятието за засягане на търговията.

5. В случаите, обхванати от настоящото известие, при упражняването на правото си на преценка Комисията няма да започне производство нито на основание отправена до нея жалба, нито по своя инициатива. Когато предприятията могат да докажат, че добросъвестно са счели, че посочените в точки 8, 9 и 10 пазарни дялове не са били превишени, Комисията не налага имуществени санкции. Независимо че няма задължителна сила по отношение на тях, настоящото известие цели също да предостави насоки на съдилищата и на органите за защита на конкуренцията на държавите членки относно прилагането на член 101 от Договора⁽¹⁾.
6. Установените с настоящото известие принципи се прилагат също така по отношение на решенията на сдружения на предприятия, както и по отношение на съгласуваните практики.
7. Настоящото известие не засяга тълкуванията на член 101 от Договора, които може да бъдат дадени от Съда на Европейския съюз.

II.

8. Комисията счита, че споразуменията между предприятия, които могат да засегнат търговията между държавите членки и които могат да имат за резултат предотвратяването, ограничаването или нарушаването на конкуренцията в рамките на вътрешния пазар, не ограничават съществено конкуренцията по смисъла на член 101, параграф 1 от Договора:
 - а) ако общият пазарен дял на страните по споразумението не надвишава 10 % на нито един от съответните пазари, засегнати от споразумението, ако то е сключено между предприятия, които са реални или потенциални конкуренти на някой от тези пазари (споразумения между конкуренти)⁽²⁾, или
 - б) ако пазарният дял на всяка от страните по споразумението не надвишава 15 % на нито един от съответните пазари, засегнати от споразумението, когато то е сключено между предприятия, които не са действителни или потенциални конкуренти на нито един от тези пазари (споразумения между предприятия, които не са конкуренти).
9. В случаите, когато е трудно да се определи дали споразумението е сключено между конкуренти или между предприятия, които не са конкуренти, се прилага прагът от 10 %.
10. Когато конкуренцията на съответния пазар е ограничена от кумулативното действие на споразумения за продажба на стоки или услуги, сключени от различни доставчици или дистрибутори (кумулятивен ефект на препятстване на достъпа до пазара, породен от паралелни мрежи от споразумения със сходен ефект на пазара), праговете за пазарните дялове, определени в точки 8 и 9, се снижават на 5 % както за споразуменията между конкуренти, така и за споразуменията между предприятия, които не са конкуренти. Приема се, че отделните доставчици или дистрибутори, чийто пазарен дял не надхвърля 5 %, по принцип не допринасят съществено за постигането на кумулативен ефект на препятстване на достъпа до пазара⁽³⁾. По всяка вероятност кумулативен ефект на препятстване няма да е налице, ако по-малко от 30 % от съответния пазар е обхванат от паралелни (мрежи от) споразумения със сходни ефекти.
11. Комисията смята също, че споразуменията не ограничават съществено конкуренцията, ако пазарните дялове на страните по съответното споразумение не надвишават съответните прагове от 10 %, 15 % и 5 %, посочени в точки 8, 9 и 10, с повече от 2 процентни пункта в продължение на две последователни календарни години.

⁽¹⁾ По-специално, за да определят дали дадено ограничаване на конкуренцията е съществено, органите за защита на конкуренцията и съдилищата на държавите членки могат да вземат под внимание праговете, определени в настоящото известие, но не са задължени да го направят. Вж. Решение на Съда по дело Expedia, C-226/11, точка 31.

⁽²⁾ Относно определението за действителни или потенциални конкуренти вж. Съобщение на Комисията – Насоки относно приложимостта на член 101 от Договора за функционирането на Европейския съюз по отношение на споразуменията за хоризонтално сътрудничество (ОВ С 11, 14.1.2011 г., стр. 1), точка 10. Две предприятия се третираат като действителни конкуренти, ако извършват дейност на един и същ съответен пазар. Едно предприятие се третира като потенциален конкурент на друго предприятие, ако при липса на споразумение и при малко, но постоянно увеличение на относителните цени има вероятност в рамките на кратък период от време първото предприятие да извърши необходимите допълнителни инвестиции или да поеме други необходими разходи за приспособяване на производството, за да навлезе на съответния пазар, на който извършва дейност другото предприятие.

⁽³⁾ Вж. също Насоките относно вертикалните ограничения (ОВ С 130, 19.5.2010 г., стр. 1), и по-специално точки 76, 134 и 179. Докато за някои ограничения посочените насоки вземат предвид не само общия пазарен дял, но също и обвързания пазарен дял на един отделен доставчик или купувач, всички прагове за пазарен дял, посочени в настоящото известие, се отнасят до общите пазарни дялове.

12. За да се изчисли пазарният дял, е необходимо да се определи съответният пазар. Той се състои от съответен продуктов пазар и от съответен географски пазар. При определянето на съответния пазар следва да се вземе предвид Известието относно определянето на съответния пазар⁽¹⁾. Пазарните дялове трябва да се изчисляват въз основа на данните за стойността на продажбите или, когато е целесъобразно, на данните за стойността на покупките. Ако тези данни не са на разположение, могат да се използват оценки, основани на друга надеждна пазарна информация, включително данни за обема на продажбите.
13. Предвид пояснението на Съда на ЕС, посочено в точка 2, настоящото известие не се прилага по отношение на споразумения, които имат за цел предотвратяване, ограничаване или нарушаване на конкуренцията в рамките на вътрешния пазар. Следователно Комисията няма да прилага защитената зона, създадена чрез праговете за пазарните дялове, определени в точки 8, 9, 10 и 11, по отношение на такива споразумения⁽²⁾. Например по отношение на споразумения между конкуренти Комисията няма да прилага установените с настоящото известие принципи, по-специално по отношение на споразуменията, съдържащи ограничения, които имат за цел пряко или косвено: а) определяне на цените, на които се продават продукти на трети страни; б) ограничаване на производството или на продажбите; или в) разпределяне на пазарите или на клиентите. По същия начин, Комисията няма да прилага защитената зона, създадена чрез горепосочените прагове на пазарните дялове, по отношение на споразумения, съдържащи някое от ограниченията, включени като особено сериозни („твърди“) ограничения в някой от действащите или бъдещи регламенти на Комисията в областта на груповото освобождаване⁽³⁾, които като цяло се смятат от Комисията за ограничения на конкуренцията по цел.
14. Защитената зона, създадена чрез горепосочените прагове на пазарните дялове, определени в точки 8, 9, 10 и 11, е от особено значение за онези категории споразумения, които не попадат на приложното поле на никой от регламентите на Комисията за групово освобождаване⁽⁴⁾. Защитената зона е от значение също така за споразуменията, попадащи в приложното поле на някой от регламентите на Комисията за групово освобождаване доколкото тези споразумения съдържат т.нар. „изключено“ ограничение, т.е. ограничение, което е изключено от приложното поле на регламент на Комисията за групово освобождаване⁽⁵⁾ въпреки, че не е посочено в този регламент като особено сериозно („твърдо“) ограничение на конкуренцията.
15. За целите на настоящото известие понятията „предприятие“, „страна по споразумението“, „дистрибутор“ и „доставчик“ включват съответните свързани предприятия.
16. За целите на известието „свързани предприятия“ са:
- а) предприятия, в които страна по споразумението пряко или косвено:
 - i) разполага с правомощия да упражнява повече от половината от правата на глас, или
 - ii) разполага с правомощия да назначи повече от половината от членовете на надзорния съвет, управителния съвет или другите органи, които по закон представляват предприятието, или
 - iii) има правото да управлява дейността на предприятието;
 - б) предприятия, които разполагат пряко или косвено с правата или правомощията, изброени в буква а), по отношение на някоя от страните по споразумението;
 - в) предприятия, в които предприятие, посочено в буква б) разполага пряко или косвено с изброените в буква а) права или правомощия;

⁽¹⁾ Известие относно определянето на съответния пазар по смисъла на общностното право на конкуренция (ОВ С 372, 9.12.1997 г., стр. 5).

⁽²⁾ За тези споразумения Комисията ще упражни дискреционните си правомощия, за да реши дали да образува производство.

⁽³⁾ Във връзка със споразуменията за доставка и дистрибуция между предприятия, които не са конкуренти, вж. по-специално член 4 от Регламент (ЕС) № 330/2010 на Комисията от 20 април 2010 г. за прилагането на член 101, параграф 3 от Договора за функционирането на Европейския съюз относно категориите вертикални споразумения и съгласувани практики (ОВ L 102, 23.4.2010 г., стр. 1), а за лицензионните споразумения между предприятия, които не са конкуренти, вж. по-специално член 4, параграф 2 от Регламент (ЕС) № 316/2014 на Комисията от 21 март 2014 г. относно прилагането на член 101, параграф 3 от Договора за функционирането на Европейския съюз за функционирането на Европейския съюз по отношение на категории споразумения за трансфер на технологии (ОВ L 93, 28.3.2014 г., стр. 17). Във връзка със споразуменията между конкуренти вж. по-специално член 5 от Регламент (ЕС) № 1217/2010 на Комисията от 14 декември 2010 г. относно прилагането на член 101, параграф 3 от Договора за функционирането на Европейския съюз за някои категории споразумения за изследвания и разработки (ОВ L 335, 18.12.2010 г., стр. 36), член 4 от Регламент (ЕС) № 1218/2010 на Комисията от 14 декември 2010 г. относно прилагането на член 101, параграф 3 от Договора за функционирането на Европейския съюз за някои категории споразумения за специализация (ОВ L 335, 18.12.2010 г., стр. 43), както и член 4, параграф 1 от Регламент (ЕС) № 316/2014.

⁽⁴⁾ Така например лицензионните договори за използване на марка и повечето видове споразумения между конкуренти, с изключение на споразуменията за изследвания и разработки и споразуменията за специализация, не попадат в приложното поле на нито един регламент за групово освобождаване.

⁽⁵⁾ За изключените ограничения вж. по-специално член 5 от Регламент (ЕС) № 330/2010, член 5 от Регламент (ЕС) № 316/2014 и член 6 от Регламент (ЕС) № 1217/2010.

- г) предприятия, в които страна по споразумението заедно с едно или повече от предприятията, изброени в букви а), б) или в), или в които две или повече от тези предприятия съвместно разполагат с правата или правомощията, изброени в буква а);
- д) предприятия, в които правата или правомощията, изброени в буква а), се упражняват съвместно от:
- i) страни по споразумението или съответните свързани с тях предприятия, посочени в букви а) – г), или
 - ii) една или няколко страни по споразумението или едно или няколко от свързаните с тях предприятия, посочени в букви а) – г), и една или няколко трети страни.
17. За целите на точка 16, буква д), пазарният дял на съвместно притежаваните предприятия се разпределя поравно между всички предприятия, разполагащи с правата или правомощията, посочени в точка 16, буква а).
-